

RAPPORTAGE

FASE 3 PROCESSEVALUATIE

PROEFTUINEN WIJKTEAMS
RIDDERKERK-ALBRANDSWAARD

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	5
2. SAMENVATTING	6
3. HET WIJKTEAM IN ALBRANDSWAARD	10
3.1 Het wijkteam	
3.1.1 Termen passend bij het wijkteam	
3.1.2 Samenwerking tussen wijkteam en andere partijen	
3.1.3 Functioneren wijkteam	
3.2 Eigen Kracht principe	
3.3 Pedagogische Civil Society	
3.4 Verwachtingen uit 2012	
3.5 Aanbevelingen	
3.6 Observatie wijkteam-overleg	
3.7 Reflectie door coördinator wijkteam	
4. HET WIJKTEAM IN RIDDERKERK	17
4.1 Het wijkteam	
4.1.1 Termen passend bij het wijkteam	
4.1.2 Samenwerking tussen wijkteam en andere partijen	
4.1.3 Functioneren wijkteam	
4.2 Eigen Kracht principe	
4.3 Pedagogische Civil Society	
4.4 Verwachtingen uit 2012	
4.5 Aanbevelingen	
4.6 Observatie wijkteam-overleg	
4.7 Reflectie door coördinator wijkteam	
BIJLAGE DEELNEMERS ONDERZOEK	24

1. INLEIDING

In het kader van het stadsregionale programmaplan 'Decentralisatie Jeugdzorg 2012-2015' hebben de BAR-gemeenten een gezamenlijk voorstel gemaakt om de lokale jeugdzorg wijkgericht te gaan organiseren. Het voorstel behelst het opzetten van wijkteams met het doel om directe en laagdrempelige hulp te kunnen bieden aan de jeugd t/m 23 jaar en hun ouders. De wijkteams moeten ervoor zorgen dat er sneller gesignaleerd wordt en laagdrempelig ingegrepen kan worden, met de focus op het oplossen van problemen binnen de primaire opvoed- en onderwijscontext. In het kader hiervan wordt gesproken over de 'pedagogische civil society' en 'eigen kracht-principes'. Op termijn zou hierdoor bezuinigd kunnen worden op gespecialiseerde hulpverlening is de gedachte.

CONTEXT VAN DE PROEFTUIN

Tot en met 2013 is er een proeftuinperiode ingesteld waarbij er in Ridderkerk en Albrandswaard één wijkteam gevormd wordt. De proeftuinen zijn bedoeld om op wijkniveau te experimenteren met een nieuwe werkwijze, voor lichte en zwaardere vormen van zorg, waarbij gezinnen vroegtijdig en in hun eigen omgeving hulp krijgen. Het experimentele karakter van de proeftuinen zorgt ervoor dat er geen 'goed en fout' is. Het zorgt er juist voor dat medewerkers kunnen beproeven wat wel werkt en wat niet werkt. Kunnen uitzoeken wat er precies nodig is aan hulp. En kunnen bepalen waar grenzen liggen en hoe je zaken het beste kan organiseren. Juist in deze praktijk kan een transformatie van de jeugdzorg concreet vorm krijgen.

PROCESEVALUATIE

Deze gehele proeftuinperiode vindt er een procesevaluatie plaats om alle stappen te kunnen volgen. Op basis van de evaluatie wordt gekeken of de werkwijze kan worden gecontinueerd en uitgebreid naar andere wijken.

De procesevaluatie bestaat uit een 0-meting en 1-meting. In december 2012 is de 0-meting afgerond. Tijdens de 1-meting wordt 2 keer gerapporteerd: in juni is een rapport verschenen en dit is het tweede rapport van deze meting. Dit rapport betreft een laatste stand van zaken rondom de proeftuinen.

ONDERZOEKSVRAGEN

In deze laatste meting van de procesevaluatie wordt antwoord gezocht op de volgende vragen:

- Welke termen associeert men met het 'wijkteam'?
- Hoe verloopt de samenwerking tussen de verschillende partijen: wijkteam, school, 2e lijn, 0e lijn, GGZ, samenwerkingsverband en voorschools veld.
- Hoe functioneert het wijkteam? Welke aanbevelingen liggen hier nog?
- Hoe staat het met het vormgeven van Eigen Kracht principe?
- Hoe wordt dat Eigen Kracht principe door de verschillende partijen ervaren?
- Wat is er nog nodig om dit Eigen Kracht principe verder te verbeteren?
- Hoe staat het met het vormgeven van Pedagogische Civil Society?
- Hoe wordt de Pedagogische Civil Society door de verschillende partijen ervaren?
- Wat is er nog nodig om het vormgeven van de Pedagogische Civil Society verder te verbeteren?
- Zijn aanvankelijke verwachtingen (uitgesproken in het najaar 2012) uitgekomen?
- Zijn er nog aanbevelingen voor de toekomst?

ONDERZOEKSOPZET

In juni 2013 is de vorige meting verschenen. Kort daarna begon de zomervakantie en vanaf 2 september is alles weer van start gegaan. Aangezien deze meting op 7 oktober afgerond moest zijn, was er maar heel beperkt de tijd om onderzoek te doen. Er is daarom voor gekozen om twee focusgroepgesprekken te houden en twee wijkteamvergaderingen bij te wonen. Meer onderzoek was gezien de tijd niet haalbaar. Bovendien ligt deze meting zo kort op de voorgaande meting dat de situatie ook niet veel veranderd is. De meerwaarde van deze meting moet vooral gezocht worden in de interactie tussen de professionals onderling. In voorgaande metingen zijn professionals namelijk steeds 1 op 1 geïnterviewd, wat leidt tot andersoortige informatie. In beide proeftuinen (Ridderkerk en Albrandswaard) is er 1 focusgroep georganiseerd met het wijkteam en (een aantal) omliggende partijen. In deze focusgroepgesprekken is ervoor gekozen om de coördinatoren van de proeftuinen niet te laten deelnemen. Dit had mogelijk kunnen leiden tot sociaal wenselijke beantwoording van de vragen. Naast de focusgroepen heeft in beide proeftuinen een observatie plaatsgevonden van een wijkteamvergadering.

WIJZE VAN RAPPORTEREN

In deze rapportage is er uitdrukkelijk voor gekozen om de resultaten zo open en transparant mogelijk weer te geven. De proeftuinen zijn ingericht als leeromgeving, met de insteek om er goede punten en verbeterpunten uit te kunnen filteren. Deze wijze van rapporteren draagt ertoe bij dat deze punten duidelijk naar voren komen, zodat anderen daarvan kunnen leren.

OPBOUW RAPPORT

In hoofdstuk 2 is een samenvatting gegeven van de belangrijkste resultaten van de gehele procesevaluatie. Hoofdstuk 3 beschrijft de resultaten van het onderzoek uit Albrandswaard en hoofdstuk 4 beschrijft de resultaten uit Ridderkerk. In de bijlage is een overzicht van de geïnterviewde personen opgenomen.

Afzonderlijk van deze rapportage zal er nog een clienttevredenheidsmeting verschijnen met betrekking tot de 2 proeftuinen. En daarnaast zullen er naar alle waarschijnlijkheid aan de hand van een effectiviteitsmeting uitgevoerd voor 5 casussen uit de 2 proeftuinen de effecten van de proeftuin verder inzichtelijk worden gemaakt. Deze rapportages verschijnen beiden begin december 2013.

2. SAMENVATTING

PROEFTUIN ALBRANDSWAARD

December 2012

- Wijkteam bestaat uit coördinator, gezinscoach, voorpostfunctionaris en jongerenwerker
- Van september-december ligt de focus op het creëren van naamsbekendheid.
- 0 casussen op dat moment.
- Belangrijkste verwachtingen zijn verbeterde samenwerking tussen partners, dichter bij burger staan, cliënten beter kunnen helpen, tijdsbesparing bij ouders.
- Meerwaarde team: persoonlijke aandacht, creëren totaalbeeld, inzichtelijkere hulpverlening, minder bureaucratie, plaatselijke bekendheid, snel en efficiënt werken.

Mei 2013

- Samenstelling team is gewijzigd: jongerenwerker is vervangen en voorpostfunctionaris is 4 maanden lang vervangen door een collega: dit heeft verder geen effect gehad op het functioneren van het team. De samenstelling van het team lijkt goed, al zouden disciplines als orthopedagogie, GGZ en mensen vanuit CJG een aanvulling kunnen zijn.
- Vanaf januari zijn de aanmeldingen binnengekomen: op dit moment zijn er 9 casussen, veelal puberproblematiek en problemen in de huiselijke sfeer die zijn weerslag hebben op kinderen. Het aantal casussen is meer dan verwacht.
- Er worden minder doorverwijzingen verwacht dan voorheen, vanwege vroegtijdig ingrijpen. Soms is doorverwijzen noodzakelijk, maar het wijkteam blijft dan wel monitoren.
- De basisschool moet nog ervaren of het daadwerkelijk leidt tot ontzorging voor de school. De middelbare school geeft aan dat het delen van de zorg met het wijkteam leidt tot een stukje ontzorging voor de school.
- Een van de teamleden heeft de Eigen Kracht training gevolgd. Ze zien het als een natuurlijke beweging, waarbij de uitdaging is om als hulpverlener niet meer alles zelf op te pakken. Het organiseren van een netwerk rondom de cliënten (pedagogische civil society) is nog niet echt aan de orde.
- Met de meeste partijen verloopt de samenwerking goed, al hebben ze nog geen ingang bij alle scholen. Verder is er bij sommige omliggende partijen behoefte aan nadere afspraken.
- Een aantal van de verwachtingen uit de 0-meting lijken uit te komen, zoals de verbeterde samenwerking en cliënten beter kunnen helpen.
- De meerwaarde van het wijkteam zit in zaken als snelheid, maatwerk, achter de voordeur kijken, vrije manier van werken, goed imago en ondersteuning voor de scholen.
- De geïnterviewde client is zeer tevreden, met name over het informeren, terugkoppelen, deskundigheid, snelheid van handelen en gevoel van vertrouwen dat je krijgt bij het wijkteam.
- De belangrijkste aandachtspunten zijn verder uitbreiden van het netwerk en bekendheid genereren bij belangrijke partners. En goed aangeven hoe het wijkteam het beste benaderd kan worden.

Oktober 2013

- De samenstelling van het team is nagenoeg hetzelfde gebleven. De voorpostfunctionaris is terug van zwangerschapsverlof en de jongerenwerker en gezinscoach zitten nog steeds in het team.
- Op dit moment heeft het wijkteam 4 lopende casussen. Over de gehele proefperiode zijn er 9 casussen afgerond. In totaal heeft het wijkteam dus 13 casussen behandeld (t/m begin oktober 2013).
- Het wijkteam heeft korte lijnen, meerdere invalshoeken, werkt samen, kan snel beslissen en handelen, is compact, is een vraagbaak voor scholen, heeft veel expertise, breed inzicht, biedt zorg op maat en persoonlijk contact. Het wijkteam heeft geen plek waar je zomaar kunt binnenlopen.
- Onzekerheden zitten in de beperktheid van de wijk, de rol van wijkteamleden (generalist of specialist), financiën/ bezuinigingen, bereikbaarheid/laagdrempeligheid van het wijkteam, bevoegdheden en de toekomst: alle veranderingen die er nog aan gaan komen.
- In de samenwerking tussen het wijkteam en omliggende partijen is in vergelijking met vorige meting weinig veranderd. Met het voortgezet onderwijs kan de samenwerking nog verbeterd worden. Met voorschool moet de samenwerking nog van de grond komen en met sportverenigingen moet gekeken worden hoe dat verder vorm kan krijgen.
- Op het terrein van Eigen Kracht is er in vergelijking met de vorige meting weinig veranderd. Men ziet het inderdaad als een natuurlijk beweging, iets wat men al jarenlang toepast. Aanbevolen wordt om leerkrachten en leidsters van de voorschool de training te laten volgen. Daar zit nog wel meerwaarde in.
- V.w.b de Pedagogische Civil Society: eigenlijk is het aanspreken van het netwerk rondom de client iets vanzelfsprekends. Vaak gaat het dan om ondersteuning in praktische zaken. Veel zaken lenen zich niet voor uitbesteden aan het netwerk. Ook willen cliënten zelf niet alles bij hun netwerk neerleggen. Samenvattend: het is niet helemaal duidelijk of het principe 'burgers helpen burgers' zoals het bedoeld is wel helemaal werkt.
- Een aantal verwachtingen uitgesproken in 2012 zijn uitgekomen. De samenwerking tussen partijen is verbeterd, al zijn er ook partijen waarbij het nog beter kan (politie, VO, voorschool). Het levert ouders inderdaad tijdsbesparing op. Cliënten worden beter geholpen, zeker wanneer het wijkteam generalistisch in een kortdurend traject volgens het 5-gesprekkenmodel kan werken. Men vindt niet dat men dichterbij de burger is komen te staan: het wijkteam zit fysiek niet in Poortugaal en heeft niet echt een locatie waar burgers zo naar binnen kunnen lopen.
- Verdere belangrijke aanbevelingen zijn:
 - kijk naar de rol van het CJG in de gehele transitie en borduur daar op voort
 - pas op met teveel versnippering, moeten wijkteams wel op wijkniveau worden ingericht?
 - denk na over vragen als 'hoe gaat het er straks echt uitzien?', 'hoe wordt geïndiceerde zorg vormgegeven en ingekocht?' etc.

PROEFTUIN RIDDERKERK

December 2012

- Wijkteam bestaat uit een gezinscoach, schoolmaatschappelijk werkster, opvoedkundige en coördinator.
- In de proeftuin wordt sterk ingezet op het versterken van de principes 'pedagogische civil society' en 'eigen kracht'. Alle professionals hebben de Eigen Kracht-training gevolgd. Er wordt samengewerkt met de Oe lijn om de pedagogische civil society te versterken.
- De proeftuin concentreert zich rondom basisschool De Klimop. De school wil zijn maatschappelijke functie verder uitbreiden voor de wijk.
- Er is veel tijd geïnvesteerd in het creëren van naamsbekendheid.
- Men verwacht een snellere hulpverlening, een kleinere kloof tussen onderwijs en zorg, een rol voor de wijk in de opvoeding en generalisten die in het team werken.

Mei 2013

- De samenstelling van het team is hetzelfde gebleven. Wel zijn de taken steeds gelijkmatiger over het team verdeeld, is er een secretaresse aan het team toegevoegd en zijn er extra partijen aangeschoven bij de vergaderingen (verpleegkundige, jeugdzorg, vrijwilliger, school af en toe).
- Eind 2012 waren er al 9 casussen, inmiddels zijn het er 23. De meeste casussen (20) zijn afkomstig van CBS De Klimop. Veel problemen met kinderen komen voort uit opvoedproblemen en relationele problemen bij ouders.
- Het team probeert zo min mogelijk door te verwijzen, maar het gebeurt nog meer dan ze zouden willen. Wel blijven ze dan monitoren. De school heeft het idee dat er minder doorverwezen wordt en meer binnen het team wordt opgelost.
- De school ziet in een bepaalde mate een stuk ontzorging: er wordt geluisterd en kinderen zijn in zicht bij professionals
- Er wordt al 2 jaar aandacht gegeven aan het Eigen Kracht principe en het wordt veelal onbewust toegepast. Maar toch zorgt de hoge werkdruk ervoor dat er nog te weinig aandacht voor is en dat hulpverleners geneigd zijn om in hun oude werkwijze te blijven hangen. De Oe lijn werkt hard aan het vormgeven van de 'pedagogische civil society' oa met brede schoolactiviteiten, ouderbetrokkenheid vergroten en het inrichten van een ouderkamer. De Oe lijn is echter nog onvoldoende aangehaakt bij het wijkteam. Een Rotterdamse expert van St. de Meeuw heeft hierover geadviseerd aan het wijkteam.
- De samenwerking met omliggende partijen verloopt wisselend. Met de school verloopt de samenwerking heel goed. Politie en Oe lijn zouden wel betere afspraken willen maken om de samenwerking goed op gang te krijgen.
- Een aantal van de verwachtingen uit de 0-meting lijken uit te komen, zoals de snellere hulpverlening en een kleinere kloof tussen onderwijs en zorg. Maar er moet nog meer aandacht besteed worden aan een rol voor de wijk in de opvoeding en een team waarin generalisten werken.
- De meerwaarde van het wijkteam zit in zaken als snelheid, professionaliteit, problemen in de volle breedte kunnen zien, vertrouwen opbouwen in de wijk, nabijheid en laagdrempeligheid van het team.
- De geïnterviewde client is zeer tevreden, met name over de adviezen die ze krijgt en waarmee ze zelf aan de slag kan en over de tussentijdse terugkoppeling.
- De belangrijkste aandachtspunten zijn goed communiceren en betrekken van lokale (zorg)partijen, bezien hoe teamleden zich kunnen ontwikkelen tot generalisten, terugkoppeling richting school verbeteren, werken aan goede aansluiting Oe lijn op 1e lijn, contacten aanhalen met andere organisaties in de wijk (kerken, verenigingen de.).

Oktober 2013

- De samenstelling van het wijkteam is nog steeds hetzelfde. Wel schuiven er tijdens het overleg veel externe partijen aan. Informatie wordt dan meteen ingevoerd in KEDO. Door middel van dit systeem wordt ook informatie onderling uitgewisseld. Men is hier erg tevreden over.
- Op dit moment heeft het wijkteam 17 lopende casussen. Over de gehele proefperiode zijn er 11 casussen afgerond. In totaal heeft het wijkteam dus 28 casussen behandeld (t/m begin oktober 2013).
- Een greep uit de termen die genoemd zijn bij het wijkteam: effectief, helpend, dichtbij, snel inzetbaar, multidisciplinair, van elkaar leren, samenwerken, korte lijnen, leuk, gezellig, de wijk in, signaleren, client beter in beeld, samen met gezin, ontgroen en eigen kracht versterken. Daarnaast zijn er veel overleggen/bijeenkomsten, is er veel feedback en is het wijkteam ondertussen onmisbaar voor de school.
- Met betrekking tot de samenwerking tussen het wijkteam en omliggende partijen, is er vooral iets veranderd tussen het wijkteam en opbouwwerk. Opbouwwerk schuift eens per maand bij het wijkteamoverleg aan en ze hebben sneller contact met elkaar. Opbouwwerk heeft nog meer behoefte aan persoonlijk contact met het wijkteam in de wijk. Met politie, voorschool en GGZ is nog steeds weinig contact. Met voorschool is nog niet tot stand gekomen.
- Eigen Kracht-principe: het wijkteam probeert mensen altijd in hun eigen kracht te zetten en kijkt daarbij naar het netwerk. Als het netwerk er niet is, werken ze met vrijwilligers. Opbouwwerk kan hier ook nog een rol in spelen.
- Pedagogische Civil Society: door werkdruk is dit nog blijven liggen. Het wijkteam wil hierbij meer alert zijn op opbouwwerk, die hierin een belangrijke rol kunnen vervullen. Vanuit school wordt ook gewerkt aan verdere ouderbetrokkenheid.
- Een aantal verwachtingen uit 2012 zijn wel uitgekomen: het over je functie heenkijken, zware hulpverlening is minder nodig, minder doorverwijzing naar intensieve zorgtrajecten, toegankelijker hulpverlening, snellere afhandeling hulpvragen, minder wachttijd en een kleinere kloof tussen zorg en onderwijs. Verwachtingen die niet of minder zijn uitgekomen, zijn integraal samenwerken (kan verder verbeterd worden), opvoeden wordt iets vanzelfsprekends waar de wijk een rol in speelt (is in beweging), cliënten hoeven hun verhaal maar 1 keer te houden, mensen weten waarvoor ze terecht kunnen bij het wijkteam en de sociale cohesie in de wijk is toegenomen (gaat in kleine stapjes).
- Verdere belangrijke aanbevelingen zijn:
 - 'zakelijk' overleggen tussen wijkteam en omliggende partijen om goed met elkaar af te stemmen is belangrijk naast het casuïstiekoverleg;
 - integrale samenwerking verder verbeteren;
 - maken van afspraken over kinderen met onderwijskundige problemen;
 - maken van afspraken over het doorgeven van signalen rondom kinderen.

3. HET WIJKTEAM IN ALBRANDSWAARD

3.1 HET WIJKTEAM

3.1.1 TERMEN PASSEND BIJ HET WIJKTEAM

Aan de deelnemers is de vraag gesteld 'welke termen komen bij je op wanneer je denkt aan het wijkteam?'. Deze vraag levert een gevarieerd beeld op. Er zijn heel diverse termen genoemd:

- 1) termen die daadwerkelijk betrekking hebben op het wijkteam (toepasselijke termen)
- 2) termen die horen bij het wijkteam, maar aan het einde van de proeftuin niet optimaal van toepassing blijken te zijn (niet uitgekomen verwachtingen)
- 3) termen die duiden op onzekerheden richting de toekomst (onzekerheden)

Toepasselijke termen

De termen die van toepassing zijn op het wijkteam:

- Meerdere invalshoeken
- Korte lijnen
- Samenwerking
- Contact
- Sneller beslissen
- Snel handelen
- Compact
- Vraagbaak voor scholen
- Veel expertise
- Breed inzicht
- Inzicht van de werkvloer
- Zorg op maat
- Persoonlijk contact
- 1 gezin, 1 plan
- Nieuwe werkwijze jeugdzorg, transitie jeugdzorg

Niet uitgekomen verwachtingen

Bij de proeftuin hoort ook een aantal termen waarvan men vindt dat die niet helemaal zijn uitgekomen:

- Binnenlopen:
Burgers zouden bij het wijkteam moeten kunnen binnenlopen. Maar in de praktijk blijkt dat niet zo te werken.
- Burgers helpen burgers (Eigen Kracht en Pedagogische Civil Society):
Deze term hoort absoluut bij het wijkteam, maar het is niet helemaal duidelijk of het werkt.

Onzekerheden richting de toekomst

Er is een aantal onzekerheden voor wat betreft het wijkteam richting de toekomst opgeschreven. Hieruit blijkt dat veel zaken nog niet helder zijn.

- De wijk is beperkt:
De vraag is of er echt op wijkniveau gewerkt moet worden. Of is het wellicht beter om 1 wijkteam te hebben waarbij 3 verschillende wijken zich aansluiten? Het wordt met name onoverzichtelijk wanneer jongeren zich gaan verspreiden over verschillende scholen voortgezet onderwijs. De ene jongere kan dan wel geholpen worden door het wijkteam en de andere weer niet. Dat is allemaal afhankelijk van de wijk waarin ze wonen. En voor professionals die overkoepelend aan het wijkteam werken, is het de vraag of het werkbaar blijft wanneer er meerdere wijkteams komen die allemaal hun eigen werkwijze hanteren.
- Toevoeging - afwisseling:
Er liggen nog veel vragen over de rol en taken van de wijkteamleden. Hoe gaat het toekomstige wijkteam eruit zien? Worden het echte generalisten? Of gaan ze ook in klassen observeren en adviseren? Zijn andere disciplines nog nodig wanneer er alleen generalisten in het wijkteam zitten?
- Weer iets anders, moet dat nou?:
Men voelt zich onzeker over wat de toekomst gaat brengen. Zo zijn in het verleden 'met veel bombarie' de CJG's opgericht. Het lijkt erop dat deze helemaal nog niet goed geborgd zijn en dan komen er wijkteams.
- Financiën:
Men hoopt dat het wijkteam niet gebonden is aan een x-aantal trajecten per jaar. De wens is dat er voldoende budget beschikbaar is, wanneer het wijkteam beoordeelt dat er iets nodig is. En dat zonder vooraf te hoeven bewijzen dat trajecten werken, aangezien men dat meestal vooraf niet kan beoordelen.
- Bevoegdheden:
Voor wat betreft bevoegdheden liggen er nog veel vragen. Wie is er straks verantwoordelijk voor casussen? Wie is er bevoegd om beslissingen te nemen? Is het zo dat wanneer het wijkteam zegt dat iets moet, dat het dan ook mag?
- Bezuinigingen:
De nieuwe werkwijze jeugdzorg gaat tegelijkertijd gepaard met een krimp. De hoop is dat de middelen goed ingezet gaan worden en bijvoorbeeld niet besteed worden aan trainingen die niet optimaal aansluiten bij wat professionals in de praktijk nodig hebben.

3.1.2 SAMENWERKING TUSSEN WIJKTEAM EN ANDERE PARTIJEN

In de samenwerking tussen het wijkteam en omliggende partijen is sinds de vorige meting in mei 2013 niet zoveel veranderd.

wijkteam - basisscholen

Met de komst van het wijkteam is er niet zoveel veranderd. Tussen schoolmaatschappelijk werk en de voorpostfunctionaris was al contact voordat het wijkteam er was. Het voordeel van het wijkteam is wel 'dat alle poppetjes meteen bij elkaar zitten'. En voor de voorpostfunctionaris is het voordeel van in het wijkteam zitten dat ze weer naar scholen toe mag.

Vanuit Valckesteyn zijn 2 casussen aangedragen bij het wijkteam. Die zijn goed door het wijkteam opgepakt. Vanuit de Parel is ook een casus aangedragen via schoolmaatschappelijk werk.

wijkteam - voortgezet onderwijs

De samenwerking met het voortgezet onderwijs ligt wat ingewikkelder. Dat komt omdat het wijkteam wijkgebonden werkt. De jongeren uit Poortugaal zijn uitgewaaid over ongeveer 5 scholen voortgezet onderwijs in de regio. Het maken van afspraken met al die scholen is niet goed van de grond gekomen. Overigens hebben deze scholen allemaal een eigen ZAT-overleg, waarbij het CJG van de gemeente aanschuift.

wijkteam - politie

De lijn met de politie is niet korter geworden door de komst van het wijkteam. Wel is er vanuit het jongerenwerk contact met de politie. Deze informatie wordt meegenomen in het wijkteam.

De politie zit ook in het lokaal zorgnetwerk, maar daar zijn ze niet altijd aanwezig. Ze zitten wel altijd in het GOSA-overleg.

wijkteam - 2e lijn

Daar is weinig in veranderd.

wijkteam - voorschools veld

Er is weinig contact met het voorschools veld. Het wijkteam is er niet langs geweest. Men vraagt zich af wat voor het voorschools veld de meerwaarde van het wijkteam is, aangezien er al een consultatiebureau, voorpostfunctionaris en voorschools maatschappelijk werker actief zijn. Waar moeten ouders hun zorg dan melden? In de praktijk blijken er weinig vragen te komen vanuit het voorschools veld. Wellicht zou het anders kunnen werken wanneer het wijkteam echt laagdrempelig werkt en ouders zo naar binnen kunnen lopen.

wijkteam - sportverenigingen

Er is contact opgenomen met de voorzitters van sportverenigingen. Het vervolg daarop is nihil. Maar voor het wijkteam is het nog niet duidelijk wat ze met eventuele meldingen vanuit sportverenigingen moeten doen. Een belangrijke vraag voor het wijkteam is 'hoe outreachend wil je als wijkteam zijn?'. Daarnaast is er ook twijfel over hoeveel problemen je binnen een gezin tegelijk moet aanpakken. Een van de professionals geeft aan het moeilijk te vinden om bij een gezin dat aanvankelijk met een opvoedprobleem komt alle andere problemen ook op tafel te leggen. Ook voor de client is dit niet altijd prettig.

3.1.3 FUNCTIONEREN WIJKTEAM

Het afhandelen van de casussen gaat het wijkteam goed af. Maar ondertussen valt het bij het beantwoorden van deze vraag op dat er nog veel onzekerheden om de hoek komen kijken.

- Zo speelt de vraag over het al dan geen generalist zijn binnen het wijkteam: doet het wijkteam alles als generalist of doet het wijkteam een snelle inventarisatie en kunnen ze snel doorzetten naar de 2e lijn? Op dit moment zijn de professionals van het wijkteam vooral specialist vanuit de eigen organisatie. De jongerenwerker ervaart juist dat hij veel meer generalist is geworden binnen het wijkteam. Maar de angst bestaat dat wanneer er 3 generalisten binnen een wijkteam gaan werken, dat men alleen dat werk doet en weinig meer bij leert. Dan wordt men niet meer gevoed door collega's vanuit de eigen organisatie.
- Ook is de vraag hoe laagdrempelig en bereikbaar het wijkteam voor ouders moet zijn. En wat willen ouders eigenlijk zelf? Op dit moment bestaat de indruk dat ouders het wijkteam niet kennen. En men denkt dat ouders niet zelf op het wijkteam zullen afstappen. Zij gaan eerder met hun vragen naar de schoolmaatschappelijk werker of de leerkracht. Bovendien zullen wijkteams niet uniform werken, dat maakt het wellicht onoverzichtelijk. Een consultatiebureau is helder voor ouders. En het CJG is een veilige plek om binnen te lopen. Het advies is om daar het opvoedspreekuur meer te promoten bij ouders.

3.2 EIGEN KRACHT PRINCIPE

Het toepassen van het eigen kracht-principe wordt als niets nieuws gezien. Dit is in het voorjaar ook al aangegeven. Het is iets vanzelfsprekends waar hulpverleners altijd al mee werkten. De school is wel wat minder alert op het eigen kracht-principe. Als er een hulpvraag binnen komt, sturen ze eigenlijk meteen door naar schoolmaatschappelijk werk en kijken ze niet zozeer wat ouders zelf al kunnen doen.

Het idee is dat er vooral winst te behalen is bij leerkrachten en bijvoorbeeld bij leiding van kinderdagverblijven of peuterspeelzalen. Zij zouden bijvoorbeeld de training van JSO kunnen volgen en leren hoe ze gesprekken met ouders kunnen aangaan. Voor hulpverleners is de training niets nieuws, is de indruk.

3.3 PEDAGOGISCHE CIVIL SOCIETY

In het voorjaar is aangegeven dat het organiseren van een netwerk rondom cliënten nog niet echt aan de orde is. Aan de andere kant is het aanspreken van het netwerk rondom de client iets vanzelfsprekends. Er wordt altijd in het netwerk gekeken, met name naar de rol die eventuele familie kan spelen. Vaak gaat het dan om ondersteuning in praktische zaken en om de ouders te ontlasten: bijvoorbeeld oppas of huiswerkbegeleiding. Maar aan het inschakelen van het netwerk lijkt volgens de professionals niet altijd raadzaam:

- Soms wil de professional het contact met het netwerk het liefst beëindigen, omdat het alleen maar verdere problemen oplevert.
- Er zijn veel zaken die zich niet voor netwerken lenen, zoals vechtscheidingen, mediation etc.
- Ook zijn er mensen die hun zaken zelf niet bij hun netwerk willen neerleggen. En wie is er dan verantwoordelijk wanneer het misgaat?

Als je zegt 'deze problemen kun je heus wel met vrijwilliger Pietje oplossen'. En dan worden ze uiteindelijk uit huis gezet. Moeder met 4 kinderen op straat. En wie is er dan verantwoordelijk? De vrijwilliger? Of wij die de vrijwilliger hebben ingezet?

- Soms willen cliënten hun problemen liever anoniem oplossen.

In Poortugaal is het heel dorps. Voor sommige problemen gaan mensen dan liever naar Bureau Jeugdzorg op Rotterdam-Zuid. Daar kunnen ze dan anoniem binnenlopen.

3.4 VERWACHTINGEN UIT 2012

In 2012 is een aantal verwachtingen uitgesproken door het wijkteam en omliggende partijen ten aanzien van deze proeftuinperiode. In dit gesprek is gekeken in hoeverre deze verwachtingen (ongeveer 1 jaar later) zijn uitgekomen.

De samenwerking tussen de partners verbetert

In grote lijnen is de samenwerking tussen de partners wel verbeterd, met name met basisschool Valckesteyn. Met de politie is de samenwerking niet veranderd. De onderlinge samenwerking tussen de leden van het wijkteam (jongerenwerk, Flexus en Bureau Jeugdzorg) is wel verbeterd. Jongerenwerk staat dicht bij de hulpverlening. Bureau Jeugdzorg en Flexus Jeugdplein zagen elkaar voorheen ook, maar dan was het 'afhankelijk van de poppetjes die daar werkten'. En nu deze partijen binnen het wijkteam bij elkaar zitten, is er sowieso contact.

Dichter bij de burger staan

Men heeft niet het gevoel dicht bij de burger te staan. Alleen al het feit dat het wijkteam niet in Poortugaal zit beschouwt men als tekenend voor het niet dicht bij de burger staan. Ook vraagt men zich af of het haalbaar is om dicht bij de burger te staan. Moet je dan plekken gaan inrichten waar mensen kunnen binnenlopen en die bemand zijn met personeel?

Cliënten beter kunnen helpen

In 2 zaken heeft het wijkteam als generalist opgetreden. Er is een kortdurend traject ingezet met het 5-gesprekkenmodel. Daar zie je wel snelheid van handelen. Maar alle geïndiceerde zorg die is ingezet, is op dezelfde wijze ingezet als zonder het wijkteam. Wellicht zou deze vraag beter beantwoord kunnen worden als het wijkteam meer casussen had.

Tijdsbesparing voor ouders

Zaken worden vanuit het wijkteam snel afgehandeld. Maar er wordt aangegeven dat zaken soms ook snel gaan, terwijl het geen wijkteam-zaak is. Alleen zijn er dan wel uren nodig voor de voorpostfunctionaris. Daar is nog wel winst te behalen.

3.5 AANBEVELINGEN VOOR DE TOEKOMST

In het gesprek is gevraagd naar aanbevelingen die deelnemers hebben richting de toekomst. Daaruit kwam het volgende naar voren.

- Doe op de plekken waar het nodig is, meer financiële injectie. Bijvoorbeeld voor de voorpostfunctie, SMW en gezinscoaching.
- Grootste advies aan de gemeente is 'ga luisteren naar de mensen op de werkvloer wat er nodig is'. Die weten wat het is om bij ouders op de stoep te staan. Ook wethouders zouden eens kunnen 'meelopen' met mensen op de werkvloer om te weten wat daar precies speelt.
- Kijk goed naar de rol van het CJG in de gehele transitie en borduur voort op de werkwijze van het CJG. Zij hebben een goede aanzet gegeven dat professionals elkaar kennen.
- Maak een CJG-overleg eens in de 2/3 weken waar meerdere mensen bij kunnen aanschuiven zoals politie, SMW, AMW, Bureau Jeugdzorg, jongerenwerk, consultatiebureau, sociale zaken etc. Eigenlijk een soort van gemeenteteam met meerdere disciplines in plaats van een wijkteam. Daarnaast moet er geïnvesteerd worden op mensen die naar scholen toe gaan om de lijntjes kort te houden.
- Pas op met teveel versnippering. Wijkteams denken en werken allemaal anders. Bijvoorbeeld SMW-ers moeten dan steeds aanpassen aan de werkwijze.
- Denk na over de laagdrempeligheid en bereikbaarheid van het wijkteam. Welke behoefte heeft de burger echt?
- Welke rollen worden verwacht in het wijkteam: generalisten of professionals vanuit de eigen organisatie?
- Zet de eigen kracht training in voor leerkrachten en personeel uit het voorschools veld.
- Denk goed na over deze vragen: Hoe gaat het er echt uitzien? Hoe wordt de geïndiceerde zorg vorm gegeven? Hoe gaan we dat inkopen? Hoe gaan AMK- en raadsmeldingen lopen?
- De kracht moet liggen in het feit dat ouders het wijkteam kunnen vinden, maar stel daarbij vraag of dat in de wijk moet. Mensen begeven zich niet meer alleen maar in de wijk.
- Zorg ervoor dat meerdere professionals in 1 gebouw zitten, dan loopt de samenwerking gestroomlijnder.
- Zoek uit of de wijkteams wel een goedkopere manier van werken zijn.
- Kijk goed naar de inkoop van voldoende trajecten. Professionals gaan daar waarschijnlijk goed mee om en zetten trajecten alleen in als het echt nodig is.
- Maak goede afspraken over bevoegdheden en verantwoordelijkheden.

3.6 OBSERVATIE WIJKTEAM-OVERLEG

In beide proeftuinen heeft de onderzoeker 1 wijkteamvergadering bijgewoond. Deze observatie was uitsluitend bedoeld om iets meer zicht te krijgen op de wijze van vergaderen, informatie delen. In Albrandswaard zijn de volgende zaken van belang met betrekking tot het overleg. Er wordt wekelijks vergaderd. Voor de vergaderingen wordt 1 uur ingepland, maar in de praktijk lopen de vergaderingen altijd wat uit. Het aantal lopende casussen op dit moment is niet zo groot. Er zijn weinig nieuwe casussen. Wekelijks wordt de voortgang van deze casussen besproken, waardoor men goed van elkaar op de hoogte blijft. Meestal vergadert het wijkteam met zijn vieren (wijkteam met coördinator). Het komt nauwelijks voor dat er externe partijen aanschuiven. Maar dit is wel mogelijk. De wijkteamleden nemen de informatie zelf mee naar het overleg. De informatie wordt sinds kort tijdens het overleg direct ingevoerd in het C3-systeem. Dit is het systeem waar alle overleggen in registreren in Barendrecht en Albrandswaard. De wijkteamleden kunnen hier zelf niet in. Elke week worden er ook afsprakenlijstjes gemaïld. Een van de wijkteamleden geeft aan meer behoefte te hebben aan duidelijkheid over wat ze aan het doen zijn en elke kant ze opgaan. Want hoe moet er straks in 2015 uitzien? Verder moeten er goede afspraken worden gemaakt over privacy. Dat moet goed afgedicht zijn.

3.7 REFLECTIE DOOR DE COÖRDINATOR VAN DE PROEFTUIN

Het wijkteam is een klein daadkrachtig team. De leden zijn betrokken en enthousiast. En hebben bovenal ook veel kennis in huis welke ze opgedaan hebben vanuit de eigen organisatie in de praktijk. De keuze voor een klein team is tot nu toe goed uitgevallen. Uit de casussen blijkt dat dit team de vragen goed aankan.

Duidelijk werd dat in het begin veel geïnvesteerd moest worden in de communicatie, PR, de relaties. En dat dit gaandeweg ook niet uit het oog verloren moet worden. Elkaar kennen, informeren en terugkoppelen lijkt zo vanzelfsprekend maar wordt ook in de waan van alle dag vergeten.

Een doel van de coördinator is om ook een werkplan met het wijkteam te maken, zodat inzichtelijk wordt wat de werkwijze is van het wijkteam. Zodat dit werkplan uit te zetten is in eventuele andere wijkteams met andere medewerkers. En zodat we elkaar hierdoor aan gemaakte afspraken kunnen houden en kunnen reflecteren wat goed is en/of verbeterd kan worden. Daarom mogen we zeker fouten maken om er weer van te leren en te ontdekken wat nog meer mogelijk is. Of er nog wegen zijn die niet bewandeld zijn. Uit te proberen wat je als werker niet meer nodig hebt. Zelf weer na te gaan denken en ook de vragers zelf na te laten denken. Waar zit je in het proces, wat is mogelijk, hoe ga je het doen? En hier vooral duidelijk in te zijn en dit met elkaar te bespreken. Ook dat is onderdeel van het overleg binnen het wijkteam.

Lastig blijft wel dat er nog steeds bestaande structuren lopen naast de weg naar het wijkteam. Voor sommige vragers best verwarrend waar je nu moet zijn met je vraag. Sommige lijnen lopen zelfs helemaal buiten de hulpverlening om en komen direct op de plaats aan welke is afgesproken. Daar zet het wijkteam energie op om dit ook naar zich toe te trekken en een compleet plaatje te kunnen maken van de werkzaamheden van een wijkteam zoals deze eruit kan zien in 2015. Echter nog niet alles is hierin mogelijk. In de toekomst is het zaak dit goed te stroomlijnen.

Dit geldt ook voor de samenwerking met huisartsen. Het overgrote deel van de aanwas komt vanuit het onderwijs en de politie. Verder heeft men het wijkteam nog niet goed gevonden.

De uitdaging voor het wijkteam is om meer in te spelen op de eigen kracht van de vragers en niet zozeer op de situaties. De werkers zullen op het netvlies moeten houden hoe de vrager in zijn eigen kracht komt en blijft. Dit terug te kunnen geven in woord en tekst. Hierbij de ambitie hebben om de pedagogische civil society te versterken is een veel omvattende opgave voor het wijkteam op dit moment.

Duidelijk in het veld is dat werkers behoefte hebben aan een kader, informatie vanuit de gemeente welke kant het opgaat en welke visie zij hebben.

4. HET WIJKTEAM IN RIDDERKERK

4.1 HET WIJKTEAM

4.1.1 TERMEN PASSEND BIJ HET WIJKTEAM

Aan de deelnemers is de vraag gesteld 'welke termen komen bij je op wanneer je denkt aan het wijkteam?'. Deze vraag leverde een gevarieerd beeld op. Er zijn heel diverse termen genoemd:

- 1) termen die kenmerkend zijn voor het wijkteam
- 2) termen die betrekking hebben op de client
- 3) termen die met communicatie te maken hebben
- 4) termen die betrekking hebben op school

1. Kenmerkende termen voor het wijkteam

- Effectief
- Gericht
- Feedback
- Helpend
- Dichtbij
- Bekender
- Snel inzetbaar
- Snelheid
- Multidisciplinair/meerdere disciplines
- Verschillende taken
- Toetsen/van elkaar leren
- Samenwerken
- Collega's
- Samen wijkteam dragen
- Expertise delen
- Korte lijnen
- Enorme inzet
- Leuk
- Gezellig
- Positief
- Enthousiasme
- Toekomst (hopelijk ook wijkteams in de toekomst)
- Alle neuzen dezelfde kant uit
- De wijk in
- Kostenbesparend
- Normaliseren
- Groeien

2. Termen m.b.t. de client

- Cliënt beter in beeld
- Signaleren
- Het gezin blijven volgen
- Geen kind tussen wal en schip
- Samen met gezinnen
- Bespreekbaar maken
- Ontzorgen
- Veilig en betrouwbaar voor ouders
- Samen sterk (wijkteam met de ouders)
- Eigen kracht versterken
- Uitgaan van mogelijkheden

3. Termen m.b.t. communicatie

- Overleg:
Er is elke week overleg. Naast het gewone overleg zijn er ook nog werkconferenties, coachingsbijeenkomsten en interviews.
- Bijeenkomsten (fijn dat er veel georganiseerd wordt)
- Netwerken
- Informeren
- Feedback van collega's
- KEDO¹ is overzichtelijk
- Naamsbekendheid:
Het wijkteam wordt steeds bekender, maar veel mensen kennen het nog niet. Er ligt nog steeds een flyer op de plank, maar die is nooit verspreid omdat het wijkteam zoveel werk had.
- Communicatie (onderling verbeterd)
- Plannen maken

4. Termen m.b.t. school

- KEDO voor de school niet toegankelijk:
Dat is onhandig voor de cliënten van de school. Daardoor ontbreken eigenlijk de korte lijnen. Het is geen onwil, maar een privacy-probleem waarvoor nog een oplossing gezocht moet worden.
- Wijkteam is onmisbaar voor de school
- Wijkteam is drukverlagend voor de school

4.1.2 SAMENWERKING TUSSEN WIJKTEAM EN ANDERE PARTIJEN

wijkteam - school (De Klimop in dit geval)

De samenwerking tussen de school en het wijkteam verloopt goed. De school kan direct casussen inbrengen en die worden vervolgens opgepakt door het wijkteam. Het enige probleem is dat er geen terugkoppeling plaatsvindt, waardoor de intern begeleider 'de lijntjes kwijt raakt'. Dat komt omdat de intern begeleider van de school geen toegang heeft tot KEDO. De schoolmaatschappelijk werkster vanuit het wijkteam spreekt nu regelmatig met de intern begeleider af om dit probleem te ondervangen.

¹ KEDO is een webapplicatie voor het registreren, monitoren, delen en analyseren van organisatorische informatie. In de proeftuin wijk-West wordt KEDO door het wijkteam en een aantal omliggende partijen gebruikt om informatie m.b.t. casussen te registreren, te delen en te monitoren.

wijkteam - 0e lijn

De samenwerking tussen het wijkteam en de 0e lijn is in de afgelopen tijd verder verbeterd. Het wijkteam heeft dankzij de 0e lijn sneller contact met andere opbouw- of jongerenwerkers. Het is ook een aanvulling dat opbouwwerk in KEDO kan. Vanuit opbouwwerk wordt aangegeven dat nog nauwere samenwerking wenselijk is. Nu is men afhankelijk van mailverkeer en is er eigenlijk behoefte aan meer persoonlijk contact. Dit hoeft niet in overleggen plaats te vinden, maar juist in de wijk, waardoor men dan zichtbaar is voor de bewoners. Dit punt wordt herkend door het wijkteam, maar vanwege tijdgebrek is dit nog niet aan de orde gekomen.

Als je wilt slagen in je aanpak, dan moet je er zijn en zichtbaar zijn.

0e lijn - school

Op dit moment is er nog te weinig samenwerking tussen de 0e lijn en De Klimop. De Klimop zou graag een prominentere plek in de wijk willen krijgen en heeft opbouwwerk daar bij nodig. Een van de dingen is om de wijk beter te leren kennen door gewoon de wijk in te gaan. Daarnaast wijst opbouwwerk op de beperkte betrokkenheid van leerkrachten. Dat bleek laatst ook uit de onthulling van de mozaiektegels rondom de school, waarbij niemand van de school zelf aanwezig was.

wijkteam - wijkagent

Tussen het wijkteam en de wijkagent is er nauwelijks sprake van samenwerking. De wijkagent is lastig bereikbaar en komt niet naar overleggen. De school geeft aan de wijkagent nog nooit gezien te hebben.

wijkteam - 2e lijn

Met een aantal partijen uit de 2e lijn verloopt de samenwerking heel goed, onder andere Bureau Jeugdzorg en MEE. Met Lucertis daarentegen niet. Dat heeft te maken met tijd en privacy. De school geeft aan dat Lucertis voor hen een onmisbare schakel is. Zij willen graag feedback wanneer er onderzoek bij kinderen is gedaan. Dat moet nu via de ouders, maar die zijn vaak niet capabel genoeg om informatie goed door te spelen. Er ontstaat nu een negatieve houding vanuit de school richting Lucertis en de verwijzingen gaan buiten Lucertis om. Opbouwwerk geeft aan niet op de hoogte te zijn gebracht van het feit dat er allerlei partijen vanuit de 2e lijn bij het overleg zijn aangeschoven. Dat was door opbouwwerk wel op prijs gesteld.

wijkteam - samenwerkingsverband

Tussen het wijkteam en het samenwerkingsverband wordt vanaf het begin al samengewerkt. Inmiddels wordt de functionaris vanuit het samenwerkingsverband alleen op afroep betrokken omdat de meeste casussen zich rondom zorg afspelen, terwijl deze functionaris vanuit het onderwijsveld werkt.

wijkteam - voorschool

De samenwerking tussen wijkteam en voorschool is nog niet tot stand gekomen. Ook De Klimop heeft behoefte aan een overdracht tussen de zorgcoördinator van het kinderdagverblijf en de intern begeleider van de school. Op dit moment worden de kinderen onder de 4 jaar aangemeld in het voorschools ZAT.

4.2 EIGEN KRACHT PRINCIPE

Wanneer gevraagd wordt in hoeverre het wijkteam het eigen kracht-principe toepast, wordt aangegeven dat er eigenlijk 2 soorten eigen kracht zijn:

- mensen in hun eigen kracht zetten
- door middel van een EK-conferentie mensen vanuit het netwerk gaan inzetten.

Mensen in hun eigen kracht zetten doet het wijkteam altijd. Het wijkteam zoekt altijd naar competenties van mensen en kijkt altijd hoe het netwerk inzichtelijk gemaakt kan worden en betrokken kan worden. Wanneer er geen netwerk aanwezig is, schakelt het wijkteam vrijwilligers in via 'connect to act'. Opbouwwerk kan daar ook nog een rol in spelen. Wellicht ziet opbouwwerk wel dat er een netwerk is bij mensen en kunnen ze daarin ondersteunen.

Sinds de aanvang van de proeftuin zijn er rondetafelgesprekken waarbij ouders aanschuiven. Meestal gebeurt dat als het wijkteam al een tijdje 'in het gezin zit' en wanneer het gaat om complexere zaken. Het gebeurt op indicatie en wanneer het stagneert. Alle mensen rondom het gezin worden hierbij betrokken.

4.3 PEDAGOGISCHE CIVIL SOCIETY

In het verder vormgeven van de Pedagogische Civil Society en het ervoor zorgen dat bewoners zich verantwoordelijk voelen voor hun omgeving is nog wel een slag te slaan. Dit heeft ook te maken met de hoeveelheid casussen die in de afgelopen tijd voorbij zijn gekomen. Daardoor ontbrak het aan tijd om dit punt goed op te pakken. Over de Pedagogische Civil Society wordt een aantal dingen gezegd:

- De combinatiefunctionaris geeft aan het lastig te vinden wanneer bepaalde signalen doorgegeven moeten worden aan school. Volgens de school moet gewoon alles doorgegeven worden.
- Daarnaast geeft de school aan dat de koffie-ochtenden (die moeten leiden tot meer ouderbetrokkenheid) nog niet echt van de grond zijn gekomen.
- Naast de koffie-ochtenden wil de school de ouders überhaupt meer betrekken bij zaken die spelen op of rondom de school. Zo worden binnenkort focusgroepen gestart met ouders om over de verbetering van de veiligheid rondom de school te praten.
- Het wijkteam geeft aan meer alert te willen zijn op opbouwwerk, die hier een belangrijke rol kunnen vervullen.

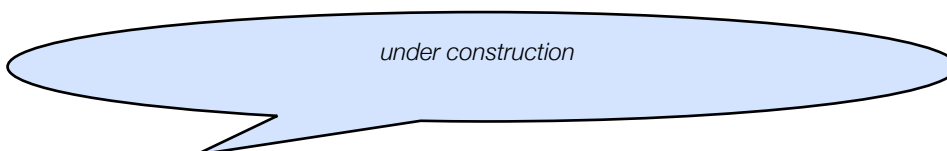
4.4 VERWACHTINGEN UIT 2012

In 2012 is een aantal verwachtingen uitgesproken door het wijkteam en omliggende partijen ten aanzien van deze proeftuinperiode. In dit gesprek is gekeken in hoeverre deze verwachtingen (ongeveer 1 jaar later) zijn uitgekomen.

Collega's kijken over hun eigen functie heen

De mensen uit het wijkteam kijken veel meer over hun functie heen dan voorheen. De combinatiefunctionaris geeft aan anders naar bepaalde zaken te kijken dan voorheen, maar zou nog meer over zijn functie heen kunnen kijken.

Integraal samenwerken

Het integraal samenwerken kan nog verder verbeterd worden. Nu vinden alle overleggen en een groot deel van de samenwerking casuïstiek-gericht plaats. Dit bevordert niet perse het integraal samenwerken. Het voorstel is om vaker extra te overleggen met alle partijen om te kijken waar iedereen mee bezig is. Opbouwwerk vult aan dat het een mooie toevoeging zou zijn om een keer met zijn allen in de wijk aanwezig te zijn door middel van een activiteit. Op deze manier laat men direct de betrokkenheid aan de wijk zien.

Opvoeden wordt iets vanzelfsprekends, waar de wijk een rol in speelt

Het is in beweging, maar kan nog beter (zie paragraaf 4.3).

Hulpverlening is een stuk minder nodig

De zware hulpverlening is een stuk minder nodig, want veel gezinnen zijn preventief geholpen. En anders waren ze bij Bureau Jeugdzorg terecht gekomen. Het kan ook zijn dat de hulpverlening verleend vanuit het wijkteam niet zo zwaar wordt bevonden door cliënten. Wat ook meespeelt is dat er meer wordt uitgegaan van de eigen kracht van het gezin. Zij voeren de regie, worden op een positieve manier benaderd door het wijkteam en gaan eerst zelf ervaren.

Hulpverlening wordt toegankelijker, minder bureaucratisch

Deze verwachting is uitgekomen. De partijen zitten allemaal aan tafel, waardoor er snel doorgeschakeld kan worden.

Hulpvragen worden sneller afgehandeld

Deze verwachting is uitgekomen.

Cliënten hoeven hun verhaal nog maar een keer te houden

Deze verwachting is alleen haalbaar als het niet tot verwijzen komt. In de praktijk moeten mensen vaak wel meerdere keren hun verhaal houden.

Je stuurt ze niet door en zegt 'ga het daar maar vertellen', maar je neemt ze mee of het wijkteam heeft de andere partij al op de hoogte gebracht.

Minder wachttijd

Deze verwachting is uitgekomen. Soms is er binnen 3 dagen een gezinscoach binnen het gezin, terwijl het voorheen 6-8 weken duurde.

Minder doorverwijzingen naar intensieve zorgtrajecten

Deze verwachting is uitgekomen.

Kloof tussen onderwijs en zorg is kleiner geworden

Deze verwachting is uitgekomen.

Mensen weten waarvoor ze terecht kunnen bij het wijkteam

Deze verwachting is niet uitgekomen. Daarom zaten de school en opbouwwerk ook op de flyer te wachten.

Wellicht een toename van sociale cohesie in de wijk

Men vraagt zich af wanneer de sociale cohesie is toegenomen? Op school zijn er wel ouders die zo goed geholpen zijn door het wijkteam dat ze naar anderen toe stappen om hen te helpen. Dat zijn

juist ook ouders waarvan de school het niet had verwacht. Maar men vindt niet realistisch dat een wijkteam ervoor kan zorgen dat de sociale cohesie toeneemt op korte termijn.

4.5 AANBEVELINGEN VOOR DE TOEKOMST

In het gesprek is gevraagd naar aanbevelingen die deelnemers hebben richting de toekomst. Daaruit kwam het volgende naar voren.

- Alles moet nog meer gaan normaliseren en beter gaan aansluiten bij de wijk en het gezin.
- De onderlinge communicatie moet verbeteren. Opbouwwerk blijkt van bepaalde zaken onvoldoende op de hoogte. Voorgesteld wordt om een overleg te organiseren buiten de casuïstiek om, meer voor de zakelijke kant van het verhaal. In zo'n overleg had bijvoorbeeld ook de flyer besproken kunnen worden.
- Er moeten duidelijkere afspraken gemaakt worden over kinderen met onderwijskundige problemen. De trajectbegeleider vanuit het samenwerkingsverband moet goed bij het wijkteam betrokken worden, zodat hij deze zaken kan oppakken.
- Er moeten duidelijke afspraken gemaakt worden over het doorgeven van signalen. Voor de combinatiefunctionaris is nu bijvoorbeeld niet duidelijk wat hij wel en niet moet doorgeven.
- Vanuit opbouwwerk is er meer behoefte aan persoonlijk contact, het liefst ook in de wijk. Zowel met het wijkteam als met de school. Op deze manier weet iedereen beter wat er in de wijk speelt.
- Opbouwwerk wil vaker ingeschakeld worden wanneer het gaat om ondersteuning van mensen die geen netwerk hebben.
- Het verder verbeteren van integrale samenwerking (zie paragraaf 4.4).

4.6 OBSERVATIE WIJKTEAM-OVERLEG

Het wijkteamoverleg bestond een jaar geleden uit 4 personen: het wijkteam met de coördinator er (meestal) bij. De meerwaarde van de coördinator aan tafel is dat hij een overall beeld heeft, snel 'linken kan leggen'. Het voorzitterschap in de vergadering rouleert wekelijks. Inmiddels zijn ze tijdens het overleg flink uitgebreid met de jeugdverpleegkundige, AMK, bureau Jeugdzorg, MEE, school en opbouwwerk. Het ligt aan de casuïstiek wie er aanschuift.

Bij AMK is bijvoorbeeld intern de afspraak dat de collega aanschuift wanneer ze een zaak in behandeling hebben. Het voordeel hierbij is dat ze intern in hetzelfde gebouw zitten. De meerwaarde hiervan is korte lijnen en ruggespraak van collega's. In begin haalde het wijkteam zelf informatie op bij omliggende partijen. Nu werken ze met het registratiesysteem KEDO. Daar kunnen ook andere partijen in lezen en dingen aan toevoegen. Lastig is wel dat de school er niet in kan omdat de casuïstiek breder is dan de hele school. Het is een privacy-kwestie. Het zou handig zijn als de school geautoriseerd zou zijn voor een aantal casussen m.b.t. kinderen van de school. Op dit moment neemt de SMW-er van het wijkteam zaken door met de IB-er van de school en dat kost veel tijd. Ouders kunnen ook inloggen op hun eigen zorgplan binnen KEDO. Het wordt binnen de Stadsregio alleen gebruikt in Ridderkerk, ook preventief en dat is vrij nieuw. De aansluiting van de 0e lijn eens in de maand bij het wijkteamoverleg is wel een grote meerwaarde.

Er is veel meer contact tussen een van de wijkteamleden en de jongerenwerker over tieners in de wijk. De jeugdverpleegkundige geeft aan niet altijd haar meerwaarde in het overleg te zien. Maar dat komt ook door de casussen die nu lopen. Zij is wel 'de link' tussen het wijkteam en JGZ. Partijen die ontbreken aan tafel zijn GGZ en de wijkagent. Ze worden wel uitgenodigd, maar verschijnen nooit aan tafel. De vergaderingen duren 5 kwartier en het loopt meestal wel iets uit. Op de rappellijst kijken ze wie er eerst aan bod moeten komen. Soms schuiven casussen een week door als er te weinig tijd is.

4.7 REFLECTIE DOOR DE COÖRDINATOR VAN DE PROEFTUIN

Het wijkteam is snel en gedreven van start gegaan, niet in de laatste plaats door de betrokken en enthousiaste inzet van de medewerkers in het wijkteam. De beweging die in het wijkteam zichtbaar is geworden, kan niet losgezien worden van het voorwerk dat in bredere zin vanuit jeugdbeleid Ridderkerk en in de dagdagelijkse praktijk van het CJG-netwerk is verricht: er is veel aandacht geweest t.a.v. het werken vanuit Eigen Kracht-principes, het mede vormgeven van de koers ten aanzien van de lokale jeugdhulpverlening in de CJG-ontwikkelgroep, het verkleinen van de afstand tot het onderwijs en de invoering van 'rond de tafeloverleggen' etc. Het was daarom een grote kans om al deze principes verder door te ontwikkelen en 'fine te tunen' in een proefopstelling als het wijkteam in Wijk-West. De ambities waren, net als de verwachtingen, groot. Het was hierin belangrijk om steeds voor ogen te houden dat het een proeftuin betrof; een lerende werkomgeving waarin dingen soms anders mogen verlopen dan verwacht. En dat gebeurde ook; dingen liepen anders dan verwacht. De grens tussen 1e en 2e lijn (BJZ en MEE) vervaagde steeds meer, men moest elkaars taal leren spreken en elkaars primaire proces leerde kennen. Dit proces verliep vanuit het perspectief van de coördinator soms onverwacht maar wel natuurlijk en organisch. Het bleek lastig om hier van te voren op te anticiperen en dus ook te communiceren. De afstand tot de JGGZ bleef helaas groot en is een belangrijk aandachtspunt voor de toekomst. Ook in de samenwerking met de andere ketens als LTHG/LZN, JPT liepen zaken ten aanzien van procesregie soms naast elkaar of door elkaar heen. In de afstemming moet dit in de toekomst beter gestroomlijnd worden. Ook met huisartsen kon de samenwerking intensiever verlopen. Onvoorzien was de grote toestroom aan casussen voor het wijkteam in een relatief klein werkgebied. Met name de aanwas vanuit het primair onderwijs was groot maar ook vanuit andere vindplaatsen wist men het wijkteam goed te vinden. Vanuit het oogpunt van presentie (lage drempel) is het wijkteam geslaagd te noemen maar de inzet die hiermee gepaard gaat is groot. Het team was in grote mate zelfsturend. De overleggen waren altijd goed gevuld en werden bijgewoond door relatief veel medewerkers. De ambities om de pedagogische civil society te versterken en te betrekken bij de hulpverleners bleken te groot om in de periode van de proeftuin te verwezenlijken. Vanuit de waarnemingen van de coördinator is dit één van de grootste uitdaging t.a.v. decentralisatie van de jeugdzorg. Hierover (het versterken en betrekken van de PCS) lijkt soms te makkelijk gedacht te worden. Wanneer besloten wordt om elementen uit de beproefde werkwijze in Wijk-West verder te implementeren is het belangrijk om veel aandacht te hebben voor efficiënte overleg- en organisatievormen.

5. BIJLAGE

DEELNEMERS ONDERZOEK

Albrandswaard

Vanuit het wijkteam:

1. John Wijnand, jongerenwerker
2. Simone Meijer, voorpostfunctionaris Bureau Jeugdzorg

Verder:

3. Sandra de Visser, schoolmaatschappelijk werkster Flexus Jeugdplein
4. Marlene de Reus, locatieleider OBS Valckesteyn

Ridderkerk

Vanuit het wijkteam:

1. Alex Hollaar, gezinscoach
2. Irene Leijte, schoolmaatschappelijk werk
3. Ankie A-Tjak, pedagoog

Verder:

4. Christine Witter, inter begeleider CBS De Klimop
5. Eveline Freling, opbouwwerker Stichting Sport en Welzijn
6. Max de Vette, combinatiefunctionaris Stichting Sport en Welzijn